

پیشگفتار

درس سازماندهی جزو دروس اختصاصی نسبتاً پیچیده است و در این میان سازماندهی 2 و 4، که به رده‌بندی دیویی و کنگره اختصاص دارد، از همه دشوارتر است؛ بخصوص که ارائه کامل رده‌ها در یک ترم کوتاه و فشرده با توجه به ویژگی‌های این درس و همچنین کمبود منابع و سایر امکانات به هیچ وجه میسر نیست.

طی سالهایی که در بخش فهرست‌نویسی کتابخانه و در دوره‌های آموزشی متعدد به کار تدریس مشغول بودم، با مشکلات دانشجویان، کتابداران و کارورزان در کار با رده‌بندی کنگره آشنا شدم. لذا بر اساس تجربه این سالها، دستنامه‌ای برای این درس تدوین کردم تا هم دانشجویان و هم کتابداران را به کار آید و امیدوارم توانسته باشم تا حدی این وظیفه خطیر را به انجام رسانم.

مرجع مورد استفاده در این کتاب، ویرایش چهارم و ترجمه فارسی راهنمای ایمرات است. البته تفاوت‌هایی نیز وجود دارد، برای نمونه در طرح اولیه بخشی به معرفی جداول اختصاص داشت، اما بنا به پیشنهاد گروه کتابداری «سمت» آن را حذف کردم؛ زیرا تمام جداول در متن هر یک از رده‌ها تکرار شده بود.

در این دستنامه در مقایسه با راهنمای ایمرات و ترجمه آن نکات دیگری نیز رعایت شده که به شرح زیر است:

1. هر جا که به خلاصه، خلاصه تفصیلی و یا جدولی در رده اشاره شده، برای آشنایی بیشتر استفاده‌کنندگان معادل لاتین واژه‌ها و عبارات متن نیز داده شده است.
2. در دستنامه به جای ارائه جداول در پیوستی جداگانه، کلیه جداول در هر رده و در پایان هر بخش و یا در میان متن هر جا که حل تمرین‌ها احتیاج به جدول داشتند ارائه شده است.

3. راه حل تمرینها به دو زبان فارسی و انگلیسی ارائه شده، زیرا فرض بر این است که منابع موجود در کتابخانه هم فارسی است و هم انگلیسی و از آنجا که در رده‌بندی منابع فارسی برای نشانه‌های (A-Z) باید از حروف فارسی (آ - ی) استفاده کرد، لذا اشاره به آنها به هر دو زبان ضروری است.

4. در حل تمرینها بخشی از متن که جواب در آن وجود دارد ارائه شده و حتی راه رسیدن به جواب نیز توضیح داده شده است.

5. کتاب شامل 3 بخش است:

بخش اول: ارائه تعریف، هدف و ضرورت رده‌بندی و تاریخچه آن و ارائه انواع رده‌بندیهای شناخته شده در جهان و ویژگیهای آنها به طور خلاصه و همچنین بیان تاریخچه، هدف و مشخصات رده‌بندی کنگره همراه با ویژگیهای کلی آن مانند ساختمان رده و مفهوم اصطلاحات.

به دلیل استفاده از نشانه مؤلف و اثر در تمام رده‌ها یعنی الفبایی کردن براساس (A-Z) و یا (آ - ی) ویژگیهای نشانه مؤلف و اثر و جداول آن به فارسی و لاتین ارائه شده است.

بخش دوم: ارائه و معرفی رده‌ها از A-Z. در این بخش تاریخچه مختصری از هر رده و ویژگیهای هر کدام از نظر جداول، Under each و تقسیم مشابه ذکر شده و همچنین برای تمام موارد نمونه تمرین همراه با راه حل و توضیح ارائه شده است. توضیحات مربوط به جدولها به صورت زیرنویس در انتهای جدول آمده است. صفحات مورد اشاره در زیرنویسهای فارسی جدولها مربوط به متن اصلی کتاب رده‌بندی کنگره است و ارتباطی به متن فعلی ندارد.

اگر رده‌ای دارای چند رده فرعی در چند مجلد بوده مانند رده B و K، به طور جداگانه راجع به آن توضیح داده شده است و یا اگر رده‌ای جداول گوناگون دارد مانند رده B برای فیلسوفان انفرادی برای هر 5 جدول تمرین همراه با جواب ارائه شده است.

بخش سوم: تاریخچه و معرفی رده‌های گسترش یافته موجود در زبان فارسی همراه با ویژگی‌هایی مانند جداول و یا کارکرد آن و ارائه تمرین‌های مناسب. امید است تلاش مؤلف مورد عنایت و استفاده دانشجویان و کتابداران قرار گیرد و بتواند پاسخگوی نیازهای آنان باشد.

در خاتمه ذکر این نکته را ضروری می‌دانم، از آنجا که تدوین این اثر به دلیل مشکلات گوناگون بسیار به درازا کشیده در نتیجه ویرایش‌های جدیدی از رده‌ها منتشر شده است و تغییر نمونه‌ها مستلزم صرف وقت بیشتری بود. بنابراین انجام هر گونه تغییری در رده به ویرایش‌های بعدی موکول شد.

فاطمه مرتضایی فرد